

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารเพื่อต่อรองและต่อสู้ทางความหมายของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงบริบททางสังคมของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน และกระบวนการ “กลายมาเป็น” ผู้หญิงอาชีพร้องเพลงกลางคืน และเพื่อให้เข้าใจถึงการนิยามความหมายของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่มีต่อตนเองและความหมายจากบุคคลอื่น คือ บุคคลที่อยู่ในพื้นที่ในบ้าน คือ ครอบครัว และบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นอกบ้าน คือ เพื่อนร่วมวงดนตรี นายจ้าง และผู้ที่ใช้บริการ(แขกที่มาเที่ยว) รวมถึงเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการสื่อสารความหมายทางของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนที่ใช้ในการต่อรองและต่อสู้ กับบุคคลในสถานบันเทิงและสังคมที่ใกล้ชิด โดยการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิด เรื่องสตรีนิยม (feminism) แนวยุคหลังสมัยใหม่ (Post-modern Feminism) แนวคิดเรื่องการทำงานและการประกอบอาชีพ แนวคิดเรื่องผู้ส่งสาร (Sender) และแนวคิดเรื่องทุนทั้ง 4 ของปีแอร์ บูร์ดิเยอ มาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ และในส่วนของ การออกแบบงานวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในเชิงชาติพันธุ์วรรณา (ethnography) และใช้ การศึกษาผู้หญิงในแนวทางวัฒนธรรมศึกษา เพื่อที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการสื่อสาร และการต่อรอง ต่อสู้เพื่อสร้างความหมายของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน จากการศึกษาผู้วิจัยพบข้อสรุป ดังนี้คือ

ในการกำหนดนิยามความหมายของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มคนในสังคมบางกลุ่มมีการมองผู้หญิงร้องเพลงกลางคืน ออกไปในลักษณะของภาพเชิงลบหรือมีการมองผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนแบบภาพเหมารวม (stereotype) ไปในทิศทางของ “ผู้หญิงไม่ดี” แต่สำหรับผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนกลุ่มนี้มิได้มีความคิดเห็นเช่นนั้น หากแต่พยายามที่จะพลิกเอาด้านที่ดีออกมาเพื่อบอกกับสังคมว่าพวกตนเป็นแค่เพียงคนทำงานบริการด้านเสียงเพลงเท่านั้น และอาจเพราะ พื้นที่ “ผับ” เป็นพื้นที่ซึ่งมีนิยามความหมายอันคลุมเครือ (ambivalent) ไม่มีเส้นแบ่งที่ชัดเจนทางด้านการให้ความหมาย เพราะฉะนั้น “ผับ” จึงเป็นพื้นที่ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนสามารถมีอำนาจ (empowerment) ในการเข้าไปช่วงชิงนิยามความหมายทั้ง 4 ด้าน คือความเป็นหญิง เวลากลางคืน พื้นที่ผับและการทำงานร้องเพลง โดยนำนิยามความหมายเหล่านี้มาถือครองสิทธิในบริบททางวิชาชีพของพวกเธอ

นอกจากนี้ การที่ผู้หญิงคนหนึ่งจะ “กลายมาเป็น” ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนได้ พวกเธอย่อมต้องมีการสั่งสมทุนด้านต่าง ๆ คือ ทุนเศรษฐกิจ ทุนวัฒนธรรม ทุนสัญลักษณ์ และทุนสังคม เพราะในการทำงานร้องเพลงกลางคืนนั้น จำเป็นต้องมีการสั่งสมทั้งประสบการณ์และทุนต่าง ๆ เพื่อที่จะหยิบเอาทุนด้านต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้ร่วมกับกลยุทธ์ในการสื่อสารแบบต่าง ๆ ซึ่ง

นำมาใช้เพื่อต่อรองกับ บุคคลที่อยู่ในพื้นที่ในบ้าน คือ ครอบครัว และบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นอกบ้าน คือ เพื่อนร่วมวงดนตรี นายจ้าง และผู้ที่มาใช้บริการ (แขกที่มาเที่ยว) และกล่าวได้ว่าการที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนมีการสั่งสมทุนด้านต่าง ๆ มากเท่าไร ก็จะเท่ากับอำนาจที่พวกเธอจะสามารถเข้าไปช่วงชิงพื้นที่ที่สังคมมองว่าเป็นพื้นที่อำนาจของผู้ชายคือ “ผับ” ได้มากเท่านั้น

ทั้งนี้การต่อรองของผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนทั้ง 2 กลุ่มนี้ มีรูปแบบซึ่งแตกต่างกันตามแต่ละบุคคลที่ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนได้เข้าไปต่อรอง โดยการใช้การสื่อสารทั้งในการผสมรวมความเป็นเพศหญิงและเพศชาย กล่าวคือในการต่อรองกับบุคคลต่าง ๆ ในบริบทที่ต่างกัน ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนจะหยิบเอาทั้งความเป็นเพศหญิงมาใช้ในการสื่อสารแบบผู้หญิง (feminine communication skills) ซึ่งใช้ในเงื่อนไขในการทำงานร้องเพลงอย่างปกติทั่วไป แต่หากมีเงื่อนไขที่ต่างออกไปในระหว่างการทำงานร้องเพลงกลางคืน โดยเฉพาะเมื่อได้รับการ ดูถูก “ศักดิ์ศรี” ของพวกเธอ ผู้หญิงร้องเพลงกลางคืนกลุ่มนี้ก็จะหยิบเอาอัตลักษณ์ หรือมีวิธีการโต้ตอบ โดยการใช้ “การสื่อสารแบบเพศชาย” (masculine communication skills) มาใช้ในบริบทพื้นที่ต่าง ๆ